

ÖKO-TRADE
Környezetvédelmi és víztechnikai Kft.

7623 Pécs, Megyeri út 26/1.
Tel.: (72) 213-766
Mobil: (30) 631-2126
e-mail: iroda@okotrade.hu
www.okotrade.hu

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Kaposvár Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek „M26/2022-OTÉK” számú módosítása

A tanulmányt készítette:
ÖKO-TRADE Környezetvédelmi és Víztechnikai Kft. Mémöki Iroda
7623 Pécs, Megyeri út 26/1.
Tel.: 72/213-766; E-mail: iroda@okotrade.hu
Témafelelős: Deák Nikolett okleveles geográfus

Ellenőrizte: Papp Gábor/
cégvezető
Környezetvédelmi főmérnök,
Környezetvédelmi szakértő
Eng. Szám:02/1250

ÖKO-TRADE Környezetvédelmi
és Víztechnikai KFT.
7623 Pécs Megyeri út 26/1.
Cégsz.: 02-07-064858
Adószám: 11544346-2-02

 / Bartos Sándor
ügyvezető
környezetvédelmi és
vízímérnöki szakértő
Eng szám: 02/0067

2024. február

TARTALOMJEGYZÉK

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE.....	4
1.1. Előzmények	4
1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása	4
1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására.....	4
1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása.....	5
1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai	5
2. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE.....	5
3.1 A terv felülvizsgálata során szükséges és tervezett módosításának ismertetése.....	5
3.2. A terv környezeti értékelés szempontjából fontos céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése.....	6
3.3. A terv összefüggése más releváns tervekkel.....	7
3.4. A tervváltozatok közötti választás indokai.....	8
3. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA.....	8
3.1. A terv céljainak összevetése a terv szempontjából releváns környezet- és természetvédelmi célokkal.....	8
3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervben	8
3.3. A terv céljainak egymás közt, illetve releváns tervek céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból.....	8
3.4. A jelenlegi környezeti állapot ismertetése, a tervmódosítás során figyelembe vett meglévő környezethasználatok	9
3.4.1. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg	12
3.5. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:.....	13
3.5.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik	13
3.5.2. Környezeti következményekkel járó társadalmi, gazdasági folyamatokat ösztönző tényezők a módosított terv megvalósítása során	13
3.6. A tervezett módosítások megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése	13
3.6.1. Jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés	28
3.6.2. A tervezett módosítások hatásának általános környezeti értékelése	28
3.7. A környezeti következmények alapján a terv, illetve program és a változatok értékelése, a környezeti szempontból elfogadható változatok meghatározása	29
4. A TERV, ILLETVE PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ, A TERVBEN SZEREPLŐ INTÉZKEDÉSEK KÖRNYEZETI HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE .	29
5. JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSEKRE, ELŐÍRÁSOKRA, FELTÉTELEKRE, SZEMPONTOKRA, AMELYEKET A TERV, ILLETVE PROGRAM ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVBEN, ILLETVE PROGRAMBAN FIGYELEMBE KELL VENNI.....	29
6. A TERV, ILLETVE PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETI HATÁSOKRA VONATKOZÓAN A TERVBEN, ILLETVE PROGRAMBAN SZEREPLŐ MONITOROZÁSI JAVASLATOK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE	30

7. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	31
8. FORRÁSOK	32

Környezeti értékelés
(2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. melléklete szerint)

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1. Előzmények

Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése 2022-ben a Kisgát lakóterület északi irányú fejlesztése kapcsán településrendezési tervi módosítási igényt határozott el. A Kisgáti városrész az egyik legújabb része a településnek, mely a város legjelentősebb belterületi fejlesztési térsége. A Kisgáti városrész három ütemben bővült, ezek a területek mára kiépültek, a központi belterületen belüli lakóterületek növelése ténylegesen időszerűvé vált egy újabb bővítési ütemben. A fejlesztési terület jelenleg jellemzően Má/f (Lke) távlatban fejlesztésre kijelölt mezőgazdasági övezetbe sorolt. A Szerkezeti Terv és a Szabályozási Terv módosítása szükséges annak érdekében, hogy a városi szinten jelentkező építési lakótelek hiány, a tervezési területen kertvárosi lakóterület és új építési telkek kialakításával orvosolva legyen.

Az átfogó tervezési terület a Deseda árok – tervezett északi harántoló út – Dr. Guba S. utca – Árpád utca által határolt tömb által lehatárolt terület. A Rege utca mentén és az Előd vezér utcától dél-keletre fekvő, kisebb még beépítetlen rész egységesen kertvárosias lakóterületi besorolást kap. A tervezési feladat keretén belül a „Kisgát IV.” területre vonatkozóan a településrendezési eszközöket érintő átdolgozás, az építési szabályozási környezet konkrét kidolgozása szükséges teljeskörű szakági alátámasztó munkarészekkel, ennek megfelelően a tervmódosításhoz környezeti értékelés dokumentáció is készül. A környezeti értékelés vizsgálja a településszerkezeti terv felülvizsgálatának környezeti vonatkozásait, a terv megvalósulásával várható környezeti hatásokat. A benyújtandó terv az *egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról* szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. A dokumentáció elkészítésénél a hivatkozott rendelet 4. számú melléklete szerinti tagolást követtük.

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

A településrendezési tervmódosítás elkészítési folyamatában a környezeti értékelés alapját képezi a tervmódosítás által kitűzött célok, fejlesztési elképzelések, intézkedési javaslatok meghatározásának. A környezeti értékeléshez szükséges adatok beszerzése, a településrendezési tervmódosítás elkészítéséhez kapcsolódó adatok begyűjtésével párhuzamosan történt. A tervmódosítás alátámasztó szakági fejezeteiben a település rövid- közép és hosszabb távú elképzeléseihez kapcsolódva meghatározásra kerültek mindazon környezeti megoldások, melyek a fenntartható fejlődést szolgálják.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a tervmódosítás alakulására

A környezeti értékelés során olyan információ, állapot jellemző nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településrendezési tervmódosítás során a módosítások alakítását.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása

Az érintett népeességnek, szervezeteknek, érdekképviseleti szervezeteknek a településrendezési termódosítás kidolgozása előtt előzetes véleménynyilvánítási lehetőségük volt. Az érintettek tájékoztatását a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet előírásai, valamint a partnerségi egyeztetésről szóló szabályok szerint az Önkormányzat végzi. A település fejlesztésével és rendezésével kapcsolatos önkormányzati kívánalmak beépültek a tervanyagba.

1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai

A környezeti értékelés során csak a szakirodalomban, a publikált térképeken, tanulmányokban, jogszabályokban megjelent ill. az önkormányzat, a hatóságok és a különböző szolgáltató szervezetek által szolgáltatott adatokat ill. a helyszíni bejárások és lakossági egyeztetések tapasztalatait használtuk fel, mivel ezek a tervezési terület adottságait figyelembe véve, elégséges információval szolgáltak a megfelelő mélységű értékelés elkészítéséhez. A felmerült bizonytalansági tényezők a tervezett beruházások megvalósulásával kapcsolatosak, mivel ezek pontos paraméterei nem ismertek. Vannak olyan építési övezetek (pl.: különleges és vegyes építési övezet), ahol különféle tevékenységek is megvalósulhatnak, így az egyes módosítások hatásának vizsgálatakor is adódhatnak bizonytalanságok.

Az előírányzott beavatkozások nem a konkrét tervezett épületeket és tevékenységeket szabályozzák, hanem meghatározzák azokat a paramétereket, amelyek betartásával a területen építeni, fejleszteni lehetséges. A különböző területfelhasználási egységeken belül azonban az adott létesítmény ill. tevékenység hatósági engedélyezési eljárásánál kell a környezetvédelmi érdekeket következetesen érvényesíteni. A környezetvédelmi érdekek érvényesítésére az adott létesítmény ill. tevékenység engedélyezési eljárásainak minden szakaszában lehetősége van az eljáró hatóságnak.

2. A termódosítás kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése

3.1 A terv módosítása során szükséges és tervezett módosításának ismertetése

Ebben a fejezetben Kaposvár Megyei Jogú Város jelenleg hatályos településrendezési eszközeinek jelen dokumentációban részletezett módosításához végeztük el a környezetvédelmi értékelést arra vonatkozóan, hogy a tervezett módosítások kapcsán a környezet várható terhelése mennyiben fog eltérni a jelenleg hatályos tervben prognosztizáltakhoz képest. Az értékelést a 2023-ban hatályos környezetvédelmi jogszabályok és előírások figyelembevételével végeztük el.

A város területén a környezeti elemekre vonatkozóan a mindenkor hatályos jogszabályokban meghatározott előírásokat és határértékeket kell irányadónak tekinteni. Azoknál a módosítási pontoknál, amelyeknél a beépítettség növekedése vagy egyéb területhasználati változás miatt a talaj (a földtani közeg felső része) letermelésre kerül, a talajfelszín visszafordíthatatlanul megváltozik. Az értékelésnél alapvetően feltételeztük, hogy a tevékenységek engedélyezésénél a hatóságok a környezetvédelmi jogszabályokban foglalt előírások

betartásának érvényt szereznek. Amennyiben a területen tervezett létesítmény, tevékenység a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet hatálya alá tartozik, akkor az építés hatósági ill. egyéb hatósági eljárás csak a hivatkozott rendeletben előírt környezetvédelmi hatósági eljárás lefolytatása után indítható el.

A tervmódosítás a valóság talaján mozogva próbálta meg rögzíteni a szükségletekből és az adottságokból eredő, logikus fejlesztéseket. A szükségletekhez való alkalmazkodás környezettudatos lépésnek tekinthető. A tervmódosítás a helyben rendelkezésre álló adottságok felhasználására, figyelembevételére törekszik, a természeti erőforrások megújulását csak áttételesen, kis mértékben korlátozza. A helyben, helyiek által kiaknázott és felhasznált erőforrások a térséget és az ott élőket gyarapíthatják.

A tervezett változtatások részletes leírása és részletes térképi ábrázolása a „Módosítás leírása/Tervezési program Kaposvár Megyei Jogú Város „M26/2022-OTÉK” jelű Településrendezési Terv módosításához” című dokumentumban került összefoglalásra. A jelenleg Má/f (Lke), Ev/2 jelű övezetek a módosítás után nagyrészt Lke övezetbe kerülnek besorolásra, továbbá a lakóterület ellátását szolgáló vegyes, közlekedési és zöld területfelhasználású területek kerülnek kijelölésre.

A tervezés során az időközben bekövetkezett jogszabályi módosításokat, az országos és vármegyei tervben történő változásokat és a település fejlesztési koncepciójának változásait figyelembe vették. A tervezett változtatások lokálisan az adott települési környezetben a megengedett mértékű, kockázatok nélküli környezetterhelésekkel valósíthatók meg és tarthatók fenn.

3.2. A tervmódosítás környezeti értékelés szempontjából fontos céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése

A településrendezés célja a települések területfelhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme. A település fejlesztésének néhány olyan átfogó koncepcionális alapelven kell nyugodnia, amelyeket a településfejlesztés részletes programjának kidolgozása és végrehajtásának szervezése során következetesen érvényesíteni kell. Kaposvár Megyei Jogú Város a jelenleg hatályos településrendezési eszközeit 2005. decemberében hagyta jóvá. A távlati fejlesztési elképzelések lakóterület bővítés tekintetében már annak idején a városrészben jelentős fejlesztést irányoztak elő a Kísgáti városrészt északról határoló, jelenleg mezőgazdasági hasznosítás alatt álló Kísgáti dűlő és Zaranyi táblák elnevezésű területrészen.

A távlati, általános területhasználati besorolás részletes szabályozásának kidolgozása szükséges a terület tényleges használatához, a jellemzően családi-házass léptékű lakóterület északi irányú fejlesztésére kijelölt terület kialakításához, a lehatárolt tervezési területre vonatkozó konkrét területfelhasználás meghatározásával és részletes építési szabályozási környezet megteremtésével. A városrészt északi irányból övező, külterületi területrészt jelenleg Má/f (Lke) - távlati fejlesztésre kijelölt mezőgazdasági besorolású terület. A tervezett fejlesztési cél megvalósulása érdekében szükséges a területre vonatkozó konkrét és részletes építési

szabályozási környezet megalkotása annak érdekében, hogy a fejlesztési terület a későbbiekben lakóterületi funkcióra hasznosíthatóvá váljon.

3.3. A tervmódosítás összefüggése más releváns tervekkel

- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- a 2021-2026. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program V.
- a 2021-2026. közötti időszakra szóló Nemzeti Természetvédelmi Alapterv V.
- Somogy Vármegye Területrendezési Terve (2023)
- Somogy Megye Területfejlesztési Konceptiója (2030)
- Somogy Megye Területfejlesztési Programja
- Magyarország vízgyűjtő gazdálkodási terve (2021)
- Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve (2020)

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. Az ország településein, az egyes térségekben a területfelhasználásra és az építésre vonatkozó szabályokat e törvény rendelkezésével összhangban kell kialakítani.

A tervezési terület az alábbi országos területrendezési tervi övezetekkel érintett:

- kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete
- jó termőhelyi adottságú szántók övezete
- vízminőség-védelmi terület övezete
- honvédelmi és katonai célú területek övezete

A tervezési terület az alábbi vármegyei területrendezési tervi övezetekkel érintett:

- kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- vízminőség-védelmi terület övezete
- ásványi nyersanyagvagyon övezete
- naperőmű létesítése céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete
- földtani veszélyforrás terület övezete

Az országos és a vármegyei területrendezési tervek övezeti érintettsége miatt területrendezési hatósági eljárást kellett lefolytatni. A tervezett rendezési tervi módosítás kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetét érintő ingatlanok vonatkozásában SO/08/00781-10/2023. iktatószámon a Somogy Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti Iroda térségi területfelhasználási engedélyt adott ki.

A 2021-2026. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP V.) több alapvetet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési tervmódosítás készítése során is. Somogy Megye Területfejlesztési Konceptió tematikus specifikus céljai közül a tervezett lakóterület fejlesztés hozzájárulhat a „Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével” célhoz.

3.4. A tervváltozatok közötti választás indokai

Hosszas tervezés során, minden szempontot alapul vevő folyamatos egyeztetés eredményeként alakult ki a végleges változat, mely az anyagban szerepeltetésre került. A végleges beépítési terv és az alapján a tervmódosítás összeállításáig iterációs jelleggel készültek tervváltozatok, melyek a jogszabályi követelményeknek megfelelés, a természeti értékek és táj jellegének megőrzését és az élhető települési környezetet leginkább szem előtt tartó, de az önkormányzati igényeket is legjobban kielégítő változat került kiválasztásra. Mivel a tervezett lakóterületi övezet kijelölések a tervnek csak egy adott részét érintik, így különböző változatok vizsgálata nem releváns.

3. A tervmódosítás megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1. A tervmódosítás céljainak összevetése a terv szempontjából releváns környezet- és természetvédelmi célokkal

Az országos és a vármegyei területrendezési tervek övezeti érintettsége miatt területrendezési hatósági eljárást kellett lefolytatni. A tervezett rendezési tervi módosítás kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetét érintő ingatlanok vonatkozásában SO/08/00781-10/2023. iktatószámmon a Somogy Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti Iroda térségi területfelhasználási engedélyt adott ki.

3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervmódosításban

A tervben a hatályos környezetvédelmi jogszabályokban megkövetelt állapotok elérése, valamint a jelenlegi, összességében kedvező környezeti állapot fenntartása ill. a lehetőségekhez mérten javítása a cél. A környezeti értékelés hatásvizsgálati eszközként segíti, hogy a településrendezési eszközök készítési folyamata közben érvényre jussanak a környezeti érdekek. A terv elfogadható kompromisszumok megfogalmazásával segíti elő, hogy a tervezett módosítások minél inkább a település környezeti állapotának megőrzéséhez és javításához járuljanak hozzá. A környezeti alapállapot és a jellemző környezetterhelések vizsgálata a hatályos előírások, követelmények tükrében történt.

A részletes vizsgálat lehetővé tette, hogy a felmerülő környezeti konfliktusokat azonosításra kerüljenek és a tervezési folyamat során feloldásra kerüljenek. A Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott főbb fejlesztési irányok, vonatkozó településfejlesztési döntések megvalósítása érdekében a tervben kialakított területfelhasználás rendje és szabályozás paraméterei a település kialakított jövőképét kívánja megalapozni. Az ország területén jelen időszakban elérendő környezeti célkitűzéseket a IV. Környezetvédelmi Programban fogadta el az Országgyűlés a város területén elérendő környezeti célok a város környezetvédelmi programjában kerültek elfogadásra.

3.3. A tervmódosítás céljainak egymás közt, illetve releváns tervek céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból

Az országos és a vármegyei területrendezési tervek övezeti érintettsége miatt területrendezési hatósági eljárást kellett lefolytatni. A tervezett rendezési tervi módosítás kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetét érintő ingatlanok vonatkozásában SO/08/00781-10/2023.

iktatószámom a Somogy Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti Iroda térségi területfelhasználási engedélyt adott ki.

3.4. A jelenlegi környezeti állapot ismertetése, a tervmódosítás során figyelembe vett meglévő környezethasználatok

A talaj és a vizek védelme

Kaposvár területe a Dél-Külső-Somogy kistájhoz tartozik. A 130-160 m tengerszint feletti magasságú sík gyenge relatív relief felszínének jellegzetes formái az egymással párhuzamosan lefutó, helyenként a Kaposba betorkolló tágas, lapos völgyek és a köztes, viszonylag sík, teraszokra emlékeztető alacsony löszhátak. A terület egyhangú domborzatát kis mértékben színezik a helyenként előforduló kisformák. A földtani viszonyokat tekintve karbon gránit alapon középső-miocén és késő-pannon képződmények települtek. A talajvíz a magasabb lösztérzíneken 20-25 m másutt 6-10 m mélyen, az allúviumokon a felszín közelében helyezkedik el (völgyekben 2-4 m, a lejtőkön 4-6 m mélységben). Kémiaailag kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. A rétegvíz mennyisége csekély.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet szerint Kaposvár nitrátérzékeny település. Kaposvár területe földtani veszélyforrás övezetével érintett. A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerint Kaposvár nem tartozik az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé. A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet alapján Kaposvár érzékeny területen helyezkedik el.

Árvízvédelem

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III.14.) Korm.rendeletben felsorolt folyószakaszokhoz rendelt nagyvízi mederrel nem érintett. A város közigazgatási területe a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM-BM együttes rendelet alapján belvizzel erősen veszélyeztetett település. Somogy Vármegye Területrendezési Terve (11/2023. (II.14.) önkormányzati rendelet) alapján a település rendszeresen belvízjárta terület övezetével nem érintett. Az ár- és belvíz elleni védekezés fontos része a települési vízkár elhárítási terv időszakos felülvizsgálata. A település vízvezetését árok- és csatornarendszer biztosítja. A nagy mennyiségben lehullott csapadék, illetve a hirtelen elolvadó hó hatására következhet be helyi vízkár. A csatorna és árokrendszer kiépítettsége a település egészét tekintve megfelelő. A csatornaátmérők mérete okozhat gondot a csapadékvizek megnyugtató összegyűjtésében, főleg nagyobb esőzések alkalmával, amik a közelmúlt időjárási viszonyait tekintve egyre gyakoribbak, mindemellett egyes városrészekben a meglévő nyílt, földárkos csapadékvízvezető rendszer nem kielégítő.

A levegőminőség védelme

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002 (X. 7.) KvVM rendelet 1. számú melléklete jelölte ki a légszennyezettségi agglomerációt és a zónákat, valamint ugyanez a melléklet sorolja fel a kijelölt városokat is. A kijelölt városok között szerepel

Kaposvár város. A településen a légszennyezettség egyetlen komponens, a szállópor benz(a)pirén tartalma alapján kapott D besorolást, ami azt jelenti, hogy a levegőterheltségi szint ezen komponens tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó célérték között van.

Zónacsoport szerinti légszennyező anyagok										
Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talajk özei ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a) - pirén (BaP)
F	E	E	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Kaposvár közlekedését a városon áthaladó 67. és 610. sz. másodrendű főút forgalma határozza meg. A város a vármegye központjaként az országos és vármegyei jelentőségű utak gyűjtőpontja. A vasút észak-déli irányban kettévágja a várost, 3 vasútvonal érinti. Ezek közül a 41. sz. Dombóvár-Kaposvár-Gyékényes vasútvonal a legjelentősebb. A 41. sz. vonalból ágazik ki két mellékvonal a településen, a 35.sz. vasúti mellékvonal Siófokig, a 36. sz. vasúti mellékvonal Fonyódig halad. A közlekedés mellett a lakossági fűtésből származó légszennyezés az említésre méltó a fűtési szezonban. A lakosság túlnyomó része földgáz fűtőanyagot használ, emelkedő ára következtében azonban a szilárd tüzelőanyagok (fa, szén) felhasználása is egyre gyakrabban fordul elő.

A Somogy Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Környezetvédelmi Osztály adatbázisában Kaposváron a bejelentés-köteles pontforrást üzemeltető telephelyek száma meghaladja a százat. Az ipari kibocsátások legmeghatározóbb forrása az egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező Magyar Cukor Zrt. A gazdasági tevékenységek, a közlekedés és a lakossági fűtés levegőterhelése fajlagos értékek és lokális kapacitások ismeretében kiszámítható. A településről az elmúlt tíz évről közvetlen légszennyezettségi mérési adatok az OLM adatbázisában állnak rendelkezésre, a városban automata és manuális mérőhálózat is üzemel. Az elmúlt években a városi légszennyezettség felmérésére mérés sorozatokat végeztek el, SO₂, NO, NO₂, PM₁₀ és PM_{2,5} komponensek tekintetében. A vizsgálat alatt az SO₂ és az NO₂ koncentráció minden esetben jóval a határérték alatt volt. PM₁₀ tekintetében egyetlen napon, a fűtési időszakon belül lépte túl a mért koncentráció a napi 50 µg/m³ határértéket. A külterületen a mezőgazdasági termőföldhasznosítás következtében porszennyezés jelentkezik. A nagy egybefüggő területek szélrózsiával veszélyeztetett területeknek minősülnek, ezért a védőfásítás javasolt az esetlegesen kialakuló porszennyezés elkerülése érdekében.

Hulladékgazdálkodás

A települési szilárd hulladék gyűjtését, szállítását és ártalmatlanító helyre történő elhelyezését végző szolgáltató a Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (7400 Kaposvár, Cseri út 16.). A zöldhulladék egész évben leadható a lakossági hulladékudvarban. A településen keletkező, nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvizek elszállíttatását a KAVÍZ Kft. végzi. Az elhullott állatok beszállítása ill. élő állatok befogása a gyepmester feladata Kaposvár közigazgatási határain belül. Állati hulladékgyűjtő-átrakó telep 7400 Kaposvár, Szennyvíztelep külterület 0325/6 hrsz. alatt található.

Zaj és rezgés elleni védelem

A város területén a közlekedés, az átmenő forgalom okoz elsősorban, zaj-, és rezgésvédelmi szempontból problémát, különösen a közúti forgalmat szükséges kiemelni. A helyi agrárgazdasági és ipari létesítmények, mint zajforrások ott okoznak zajvédelmi problémát elsősorban, ahol a telephelyek a lakott területek közelében létesültek. Belterületen az alapzaj mértékét a közúti és vasúti közlekedés, a gazdasági, kereskedelmi, szolgáltató létesítmények, valamint a használati zajösszetevők határozzák meg, míg külterületen ugyancsak a közlekedés, a gazdasági és mezőgazdasági területhasználatból eredő zajösszetevők jelentik. Környezeti zajprobléma az érintett területeken nem ismert. A legjelentősebb zajkibocsátó telephelyekre zajkibocsátási határérték került megállapításra.

A bel- és külterületen működő gazdálkodó tevékenységek, telephelyek, kereskedelmi, szolgáltató vállalkozások zajkibocsátásáról nincs megalapozott információ. Nem ismert olyan gazdasági-szolgáltató létesítmény, tevékenység, amely a megengedettnél nagyobb zajterhelést okoz a környezetében. Az üzemi telephelyek vonatkozásában zajterhelési, illetve zajkibocsátási határérték túllépésről nincs információ. A környezeti zaj-és rezgésterhelési határértékek megállapítását a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet rögzíti.

Katasztrófavédelem

A város közelében sugárvédelmi szempontból jelentős létesítmény nem található. Kaposváron sugárvédelemmel kapcsolatos teendők nincsenek. A katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 44/2021. (XII. 16.) BM rendelet 1. számú melléklet értelmében a város I. katasztrófavédelmi osztályba került besorolásra.

Épített környezet védelme

Kialakult településszerkezet

A Kapos-folyó és völgye alakította ki, a mai városszerkezetre is jellemző, a folyóval párhuzamos kelet–nyugati közlekedési fő irányt, majd erre merőlegesen, illetve a Kaposon épített híd felé irányulóan alakultak ki az észak–déli meghatározó utak.

Műemlékek, helyi védelem alatt álló építmények

Országos védelem alatt álló műemlékből 48 db található a városban.

Helyi egyedi védelem alatt álló épületből 86 db található a városban.

Helyi egyedi védelem alatt álló homlokzattal 206 db épület rendelkezik.

Továbbá 39 db helyi egyedi védelem alatt álló objektum található a városban.

Kaposvár területén helyi területi védelem alatt álló területek az alábbiak:

1. Városközpont területe
2. Volt Tisztviselőtelep
3. Hősök temetője
4. Kálvária a toponári városrészben
5. Izraelita temető
6. Damjanich utcai lakótömb
7. Gábor Andor téri és Hunyadi János utcai társasházak
8. Hársfa utcai lakóházak

Világörökségi várományos terület

Kaposvár területén világörökségi várományos helyszín nincs bejegyezve a 27/2015. (VI.2) MVM rendelet alapján.

Régészeti értékek

Kaposvár területén 108 db nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Táj- és természetvédelem

A 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet mellékletében lehatárolásra került a tájképvédelmi terület övezete, mely Kaposvár esetében a térkép kivágaton lehatárolt területeket érint.

A tájvédelmi alátámasztó javaslati munkarészben meghatározásra kerültek a tájjelleg megőrzendő elemei, elemegyüttese, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzői.

Nemzetközi jelentőségű természetvédelmi területek a Natura 2000 területek, természetvédelmi területek szintén megtalálhatók a város területén, melyek a következők:

- Ökológiai hálózat magterület
- Ökológiai hálózat ökológiai folyosó
- Ökológiai hálózat pufferterület
- Natura 2000 különleges madárvédelmi terület
- Natura 2000 különleges természetmegőrzési terület

A természetvédelmi érintettség kapcsán az országos ökológiai hálózaton túl a Natura 2000 különleges madárvédelmi (SPA) és természetmegőrzési terület (SAC) emelendő ki (Zselic különleges természetmegőrzési terület és különleges madárvédelmi terület). Ex lege védelem a közigazgatási területen nem került lehatárolásra. A város országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területtel nem érintett, egyedi tájérték, illetve natúrpark sem érinti a területet.

3.4.1. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

Jelen tervmódosításban az érvényben lévő környezetvédelmi szempontú jogszabályokban megkövetelt állapotok elérése, valamint a kedvező környezeti állapot elérése, fenntartása, illetve a lehetőségekhez mérten javítása a cél. A területfelhasználási övezetek kijelölése elsősorban a területek magasabb települési, társadalmi vagy gazdasági értékének realizálását jelenti, illetve eredményezik. A tervmódosítás tartalmának a település egészére vonatkoztatva mérsékelt a környezeti hatása. Megvalósítása során a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályi és műszaki előírások betartása esetén a környezeti elemeknek állapotában jelentős változás várhatóan nem fog bekövetkezni. A tervezési területen jelenleg környezeti konfliktusok, problémák nem azonosíthatók, így a tervben foglaltak megvalósulásának elmaradása nincs hatással mindezek várható alakulására.

3.5. *A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:*

3.5.1. *Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik*

A lakóterület fejlesztés természeti erőforrások közvetlen igénybevételét idézi elő. A tervezési terület művelési ágat tekintve szántó, gyümölcsös, szőlő és kivett terület. A vizsgálat terület jelenleg döntően mezőgazdasági hasznosítás alatt áll. A módosítással érintett szántók 3-5 minőségi osztályba soroltak, így átlagos értékűnek tekinthetők. A termőföld belterületbe vonása végleges más célú hasznosításnak minősül, így a 2007. évi CXXIX. Törvény előírásait kell alkalmazni. A termőföldek végleges más célú hasznosítását megelőzően a talajtani szakvélemény készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet szerinti talajvédelmi tervet kell készíteni. A humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell. Közvetlen környezetterhelést a területfoglalás és a levegőterheltségi szint lokális növekedése által a lakóterületek kijelölése jelent.

3.5.2. *Környezeti következményekkel járó társadalmi, gazdasági folyamatokat ösztönző tényezők a módosított terv megvalósítása során*

A tervmódosításban foglalt fejlesztések megvalósítása, a környezetvédelmi előírások következetes betartása esetén, jelentős környezetterheléssel nem jár, így nem indukál negatív környezeti következményekkel járó társadalmi és gazdasági folyamatokat.

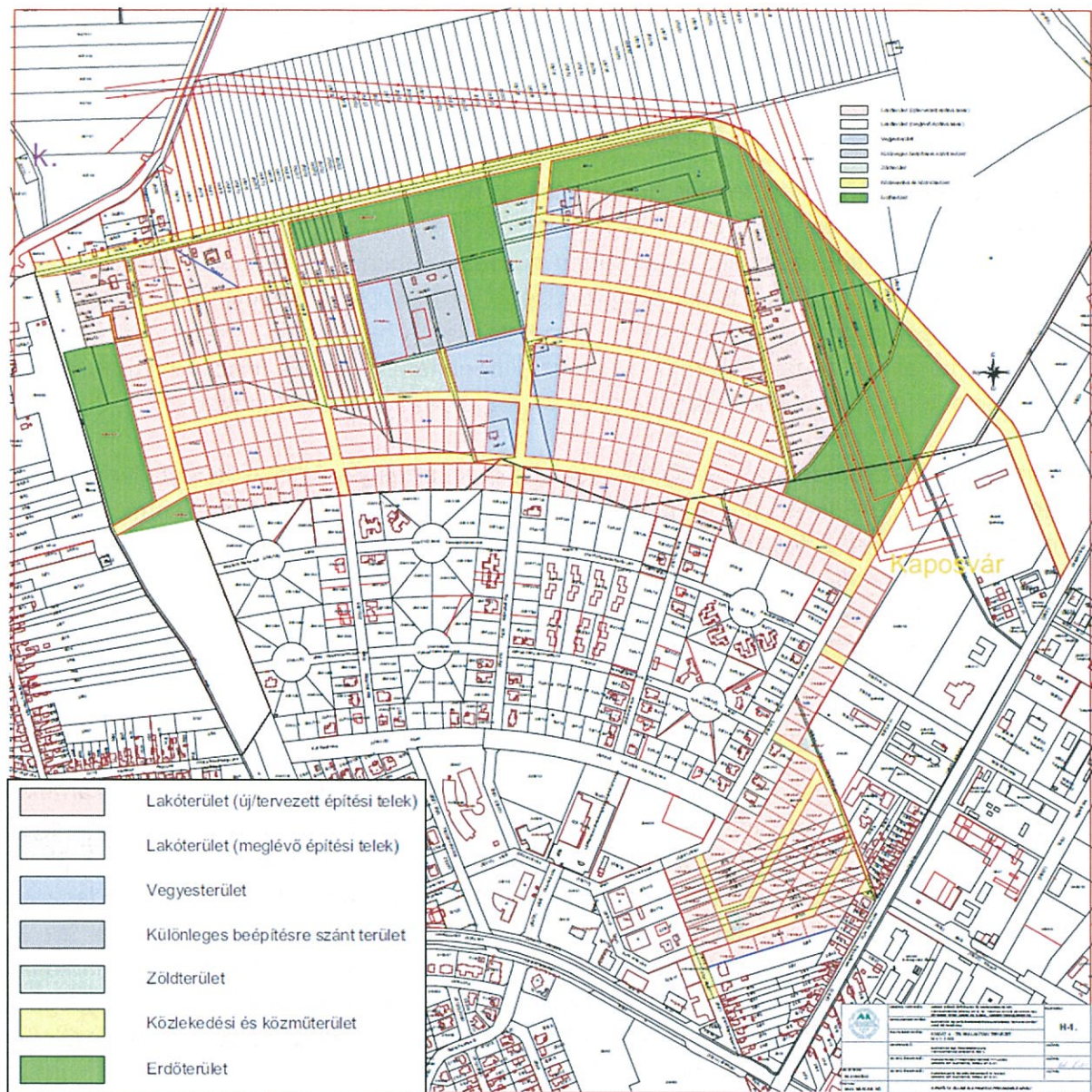
3.6. *A tervezett módosítások megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése*

Jelen fejezetben a településrendezési tervmódosítás tartalmát, környezeti hatásait vizsgáljuk a környezeti elemekre, a környezeti elemek rendszereire, a természetvédelmi területek állapotára az érintett lakosság egészségügyi, társadalmi és gazdasági helyzetére, valamint a kulturális örökségre vonatkozóan.

Kaposvár Megyei Jogú Város a jelenleg hatályos településrendezési eszközeit 2005. decemberében hagyta jóvá. A távlati fejlesztési elképzelések lakóterület bővítés tekintetében már annak idején a városrészben jelentős fejlesztést irányoztak elő a Kiszgáti városrészt északról határoló, jelenleg mezőgazdasági hasznosítás alatt álló Kiszgáti dűlő és Zaranyi táblák elnevezésű területrészen (Kiszgát IV. ütem). A városrészt északi irányból övező, külterületi területrészt jelenleg Má/f (Lke) - távlati fejlesztésre kijelölt mezőgazdasági besorolású terület. A tervezett fejlesztési cél megvalósulása érdekében szükséges a területre vonatkozó konkrét és részletes építési szabályozási környezet megalkotása annak érdekében, hogy a fejlesztési terület a későbbiekben lakóterületi funkcióra hasznosíthatóvá váljon.

A Kiszgát III. ütemben megépült városrész (középen) és északról határoló beépítetlen Kiszgát IV. ütem tervezési területe légifelvételen – forrás: Google Earth

A Kisgát IV. ütem beépítési terve – forrás: ARKER Stúdió Kft.

A módosítás során nagy területen kerül kertvárosias lakóterület kijelölésre. A hatályos terven az érintett telkek tartalék lakóterületként szerepelnek. A módosítással a még be nem épült terület lakóterületi szabályozása valósul meg. Az új kijelölésekkel kedvezőbb telekszerkezet, a beépíthetőség racionalizálása, egységes településkép várható. A közlekedési területek kijelölése 12 m és 16 m szélességű utak kijelölésével történt. A területen meglévő SM lovas iskola telephelye és egy sportpálya található, melyek környezetében különleges és vegyes területek kijelölése fejlesztésre adhatnak lehetőséget. A területen már meglévő épületek elbontása a közlekedési utak kialakítása kapcsán eseti jelleggel fog előfordulni (ekkor teljes vagy részleges bontás válik szükségessé). A tervezési terület meglévő és tervezett erdőterületei, zöldterületei is kijelölésre kerültek, mellyel a zöldterületi kompenzáció is megvalósulhat. A változtatásokkal a város fejlődési elképzeléseit, a demográfiai mutatókat követő és Kisgát településrészhez illeszkedő beépítési struktúra jön létre. Az új lakóterület a város fejlődő területéhez kapcsolható, ezáltal a városképbe történő illeszkedés megvalósulhat.

A lokális mikroklimatikus viszonyok javítása érdekében javasolt a tájrendezési javaslatban megfelelő fásítás megvalósítása a közlekedési utak mentén.

Talaj, felszíni és felszín alatti vízvédelem

A tervmódosítással érintett terület belterületbe vonásra kerül, a jelenleg mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanok termőföldnek minősülnek. A vizsgált terület kármentesítési eljárással nem érintett. A területen korábban hulladék lerakásáról, mesterséges feltöltésről nincs tudomásunk, a terület talajszennyezettsége nem valószínűsíthető. A tervmódosítás talajvédelmi szempontból nem jár kedvezőtlen hatással. A helyi építési szabályzat részletes előírásokat tartalmaz annak érdekében, hogy az új beépítések során a felszín mozgásveszély megelőzése, természetes terepviszonyokhoz való igazodás biztosított legyen.

A tervmódosítással érintett terület közlekedési kikötései a Kisgáti-árkon keresztül tervezettek. Az árok keresztezésénél áthidalás kiépítése szükséges. A tervezett üzemelés normál esetben nem eredményezheti a felszíni víztestek károsodását, havária esetén az utakról és egyéb felületekről elvezetett esetlegesen szennyeződő csapadékvíz okozhat szennyezést. A kivitelezés során, valamint a megvalósulást követően a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendeletben, a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendeletben foglalt követelmények betartása kötelező.

A csapadékvizeket a meglévő kisgáti lakóterületekhez kapcsolódva, zárt csapadékvíz elvezető csatornával javasolt elvezetni. A burkolt és beépített területekről származó csapadékvizek többlet terhelést jelentenek a közcsatorna hálózatra. A csapadékvizek végső befogadója a területtől nyugatra található Kisgáti-árok vagy a Deseda-patak lehetnek. A fejlesztések hosszú távon várhatóan a felszíni és felszín alatti vízhasználatokra nem lesznek jelentős hatással, a vízkészletgazdálkodást jelentősen nem befolyásolják, mivel az új létesítmények a meglévő, üzemeltetési engedéllyel rendelkező infrastrukturális és technológiai háttérhez kapcsolódnak majd. A tervezési terület központi részén a talajvízszint mélysége a felszín alatt 10-20 m, nyugaton és keleten 5-10 m mélységben található. A lakóterületek kialakítása a talajvizek áramlására nincs közvetlen befolyással.

A tervezési területen a felszín közeli talajréteg, illetve a földtani közeg kitermelése szükséges. A terület talajvíze és földtani közege a felszínről érkező szennyezésekkel szemben nem kap természetes, illetve mesterséges védelmet, így minden esetben a szennyező anyag kibocsátást el kell kerülni, arra megfelelő megelőzési megoldásokat kell alkalmazni. Egy esetleges rendkívüli szennyezés (havária) kialakulása esetén pedig törekedni kell a szennyező forrás mielőbbi felszámolására. Az építéshez nem lesz szükség anyagnyerő-, vagy területen kívüli lerakóhely létesítésére. Az építkezéshez szükséges anyagok közúton fognak érkezni. A csapadékvíz zárt rendszerű elvezetésének kialakításával nem eredményezi a felszíni, felszín alatti vizek, illetve a földtani közeg minőségének romlását.

A tervezési területen a megvalósulást követően keletkező szennyvíz kizárólag kommunális jellegű. A tárgyi fejlesztés keretében új vízfelhasználási hely várhatóan nem létesül, illetve ipari jellegű szennyvízképződés nem fog előfordulni. A fentiekre való tekintettel megállapítható, hogy a közüzemi csatornába való bevezethetőség minőségi feltételei, azaz a 28/2004. KvVM Rendelet 4. mellékletében meghatározott küszöbértékek várhatóan teljesülni fognak. A

határértékek teljesítésének számszerűsített és méretezett műszaki feltételei a későbbi építési engedélyezés során a közmű tervezői munka keretében kerül kidolgozásra.

A megvalósulást követően közvetlen szennyezés szintén havária esemény alkalmával érhet felszíni vízfolyást, melyet elsősorban kárelhárítás keretében lehet lokalizálni és megszüntetni, különösen a Kísgáti-vízfolyás és a Deseda-patak környezetében. A tervezés alatt álló vízvezető rendszer megvalósításával a felszín alatti, illetve a felszíni vizekre nézve sem közvetlenül, sem közvetetten nem gyakorol jelentős negatív hatást a tervezett beruházás megvalósulását követően.

A felszín alatti víz és a földtani közeg szennyeződésének megelőzése érdekében a kivitelezési munkálatok során az alábbi műszaki megoldások alkalmazása javasolt:

- Az építési területen nem végezhető a munkagépek és tehergépkocsik karbantartása, javítása. A gépek és járművek üzemanyaggal való feltöltése kizárólag megfelelő műszaki védelemmel ellátott területen, illetve berendezéssel történhet,
- A keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékok megfelelő tárolását, gyűjtését, ártalmatlanító szervezetnek történő átadását ellenőrzött módon kell végezni. A képződő veszélyes hulladékok tárolása kizárólag megfelelő műszaki védelemmel ellátott területen, megfelelő edényzetben történhet,
- Az építkezés során keletkező építési-bontási hulladékokról nyilvántartást kell vezetni és a jogszabályoknak megfelelő ártalmatlanítás a kivitelező feladata,
- Az összes felhasznált veszélyes anyag tárolása kizárólag megfelelő műszaki védelemmel ellátott területen történhet. A veszélyes anyagok felhasználása során a biztonsági adatlap szerint kell eljárni és el kell kerülni az anyagok kijutását a talajra,
- A szociális igények kielégítése érdekében mobil WC-k, vagy ideiglenesen telepített konténerek kerülnek telepítésre, melyekkel a szennyvizek gyűjtése biztosítható,
- A munkaterületen az esetlegesen szennyeződő csapadékvizeket külön kell gyűjteni zárt tartályban és tengelyen elszállítani. A nem szennyeződő csapadékvizek elvezetésénél és szikkasztásánál ki kell zárni a szennyező anyag bevezetésének a lehetőségét.

Levegőtisztaság-védelem

A tervezési terület levegőminősége a városközpont és a Guba Sándor utcai gazdasági telephelyek közelsége miatt jelenleg is terhelt, azonban a nagy felbontású szállópor monitoring mérőhálózat nyilvános adatai alapján a Klebersberg Kollégium mérőállomása (7400 Kaposvár, Álmos vezér u. 1.) 2023. szeptemberi adatai alapján a kísgáti városrész megfelelő levegőminőséget mutat a szállópor koncentráció tekintetében (órás átlagkoncentráció, napi átlagkoncentráció és éves áttekintés (napi átlagok)).

A tervezett rendezési tervmódosítás a terület levegőminősége szempontjából kis mértékben negatív változást eredményezhet. A tervezett beépítések volumene, lakásszáma becsült, a beépítési terv adatai irányadóak. A módosítást követően a területen a fűtésből eredő emisszió mértéke lesz számottevő, gázfűtés alkalmazása esetén. A tervmódosítás hatására a korábbiakhoz képest, a tervezési terület környezetében az átmenő forgalom növekedésével, a tervezési területen pedig a tényleges célforgalom megjelenésével kell számolni. A tervezési területet északon keretező települési főút kiépítésével a Guba Sándor út összeköttetésbe kerül a Füredi úttal, hosszú távú hatásként a belváros forgalmának tehermentesítésében játszhat

szerepet. Ideiglenesen a tervezett építési tevékenységek megvalósításakor a gépjármű forgalomból és az építkezésből eredő légszennyezés átmenetileg rontja a levegőminőséget. A fejlesztési területen a beruházás ütemezetten valósul meg, így az átmeneti levegőminőség romlás egy adott ütem időszakára nem koncentráltan, hanem csökkentett mértékben jelenik meg. Az átmeneti levegőminőség romlás tovább enyhíthető az elérhető legjobb technika alkalmazásával. Légszennyezést okozó tevékenységek a telepítés, az építés fázisaihoz kötődve a következők: előkészítő földmunkavégzés, építés, alapozás, rakodás és szállítás.

A kivitelezési munkák során levegőkörnyezeti szennyező forrásnak minősülnek egyrészt a munkagépek és tehergépkocsik belső égésű motorjai, a talajmozgatás és egyéb porral szennyezett területekből eredő kiporzás. A munkagépek működése során légszennyező anyagok kerülnek a levegőbe. Kipufogógázuk különböző koncentrációban tartalmaz szén-monoxidot, nitrogén-oxidot, szilárd anyagot és szénhidrogéneket. Az építési fázisban a mélyépítés és magasépítés során használt gépek és berendezések jellemzően a következők lehetnek: homlokrakodó, daru, betonpumpa, kompresszor, dízel aggregát, szivattyú. A tervezés, illetve az engedélyeztetés jelenlegi fázisában a kivitelezést végző vállalkozások még nem kerültek kiválasztásra, így a kiscgáti lakópark IV. ütemében megépítésre kerülő épületekhez kapcsolódó műveletek, mint például az alapozáshoz használt nagy munkagépek, a szerkezetépítéshez használt daruk, valamint az építés többi lépésében használt eszközök, berendezések pontos típusai, darabszámai, illetve ezek környezetre gyakorolt hatásai csak a gépek műszaki adatai alapján becsléssel lennének megadhatók.

A tehergépkocsi forgalomtól függetlenül, tartósan csapadégmentes és száraz időszakokban, nagyobb szélsebességek esetén a kiporzás jelentős mértékű lehet. A szilárd anyag tartalom a levegőben ilyen esetekben jelentősen megemelkedhet. A por legnagyobb része a telepítési területen belül várhatóan ki fog ülepedni, de a kisebb átmérőjű porszemcséket a szomszédos területekre szállíthatja a szél. A munkagépek porfelverődése, illetve az építési időszakban a szerkezeti anyagok (vasbeton) esetleges törése, valamint a durva tereprendezéskor a talaj mozgatása során kell számolni érzékelhető, illetve eseti jelleggel jelentős mértékű porkibocsátással. A kiporzás gyakorlati tapasztalatok alapján a melegebb tavaszi és nyári napokon jelentkezhet. A kiporzás mértéke diffúz jellegéből fakadóan nehezen számszerűsíthető.

Az építés során képződő por jellemzően a munkaterület közelében kiülepedik normál meteorológiai körülmények között. A por nagyobb távolságra való elhordása csak erős szél és száraz időjárás esetén következhet be, illetve befolyásolja a terjedés mértékét a kiporzás magassági szintje is. A munkaterület környezetében lévő utakat tisztán kell tartani locsolással. A szállítási útvonalak szennyeződésének megelőzése érdekében a szállító járművekről az építési területek elhagyását megelőzően a szennyeződéseket mosással, kézi tisztítással kell eltávolítani. Amennyiben szükséges, vizes árkos sárrázót vagy ideiglenes kerékmosót lehet kiépíteni.

A szállítási terhelés csökkentése érdekében a lehető legjobban kell kihasználni a szállítójárművek kapacitását, csökkentve így a fuvarok számát, továbbá a járműveket ponyvás takarással kell ellátni. Amennyiben csapadégmentes, száraz időszakban történik a kivitelezés, a kiporzás csökkentése érdekében szükség lehet a poros és földes felületek nedvesítésére, esőztetésére. Az építési porterhelés diffúz légszennyező forrásként jelentkezik. A szilárd anyag kibocsátásra vonatkozóan mérési adatok nem állnak rendelkezésre, tekintettel arra, hogy a diffúz források emissziós értékeinek mérése nehézkes.

Az építési területen belül működő tehergépjárműveken és munkagépeken kívül az építkezés során jelentkező anyagszállítás kizárólag közúton tervezett. Jelentős földkitermelésre, illetve földanyag beszállításra várhatóan nem kerül sor, ezért elsősorban az építési anyagok beszállítása jelent közúti forgalom növekményt. Az építkezési munkálatok közlekedésből fakadó szállításának levegőterhelő hatása jelentősen nem fogja módosítani az érintett közúti útvonalak kibocsátását, valamint azok hatásterületét. A szállító forgalom levegőminőségi hatása tehát összességében nem tekinthető jelentősnek, a maximális forgalom időszaka az építkezési fázisban viszonylag rövid időre korlátozódik.

A tervezési területen a területhasználatból következően légszennyező pontforrás kialakítása nem tervezett. Az üzemelés időszakában a személygépkocsi forgalom lokalizált jellegű légszennyező anyag kibocsátásnak tekinthető. A személygépkocsik kipufogógáz kibocsátásait több műszaki tényező határozza meg, mint pl. a motor működési módja (benzin, vagy dízel-üzemű), szennyezéscsökkentő berendezések (katalizátor) beépítettsége, futásteljesítmény és életkor, üzemanyag minősége. A tervezési terület déli szomszédságában meglévő lakóparki terület forgalmához viszonyítva az új lakóterületekhez kapcsolódó közúti forgalom nagy mértékű növekedését jelenteni (célforgalom és átmenő forgalom). A tervezett közlekedési utak kialakítása a Kisgáti terület, valamint a belváros közlekedési problémáinak feloldására kínál megoldást a Guba Sándor utca és a Zaranyi utca/Arany János utca összeköttetésével, illetve a Guba Sándor utcát és a Füredi utcát összekötő települési főút kiépítésével.

A tervezés jelenlegi fázisában nem áll rendelkezésre megalapozott információ a lakóépületekbe betervezett tüzelőberendezések vonatkozásában. Az új lakóterület várható emissziójának becslése:

Gáztüzelés

A tervezési területen 384 db ingatlan esetében, 90-110 m²-es lakások (szigetelt falak és nyílászárók) építésével kalkulálva lakásonként 1 db kb. 24 kW-os teljesítményű kondenzációs gázkazán beépítése várható. A kazán naponta átlagosan legfeljebb 8 h-t üzemel (becsült adat). A földgáztüzelés fajlagos CO₂-kibocsátása irodalmi adatok alapján 203 g/kWh. Ezen adatok alapján naponta egy lakás esetében 38,9 kg CO₂ kibocsátása várható. 180 napos fűtési szezonnal számolva hozzávetőlegesen 7 t CO₂ kibocsátás/lakás/év karbon emisszió várható. A 384 új telek esetében – telkenként egy lakással számolva – egy év alatt **~2688 t CO₂ kibocsátása várható.**

Elektromos fűtés (pl.: hőszugárzó, elektromos radiátor, fűtőpanel, infrafűtés)

A tervezési területen 384 db ingatlan esetében, 90-110 m²-es lakások (szigetelt falak és nyílászárók) építésével kalkulálva lakásonként csak fűtésre az előző számítás alapján 34.560 kWh elektromos áram igény jelentkezik. Irodalmi adatok alapján 1 kWh elektromos energia előállításához kb. 0,37 kg CO₂ (Mátrai Erőmű 2010. évi üzemeltetési adatai alapján) kibocsátással jár a hagyományos erőművi elektromos energiatermelés esetén. Ennek alapján a tisztán elektromos fűtés évente 12,8 t CO₂ kibocsátással egyenértékű lakásonként. A 384 új telek esetében – telkenként egy lakással számolva – egy év alatt **~4915 t CO₂ kibocsátása várható.**

Elektromos fűtés hőszivattyúval

A tervezési területen 384 db ingatlan esetében, 90-110 m²-es lakások (szigetelt falak és nyílászárók) építésével kalkulálva lakásonként csak fűtésre az előző számítás alapján 34.560 kWh elektromos áram igény jelentkezik. A COP-szám (Coefficient of Performance) vagy más néven hatékonysági mutató azt mutatja meg, hogy a hőszivattyú 1 kW felvett elektromos áram segítségével mekkora energiatermelésre, hőteljesítmény leadására képes. Levegő-levegő hőszivattyúk átlag 3-as COP értékkel működnek. Mindezek alapján hőszivattyú telepítése esetén a CO₂-kibocsátás 4,26 t/év lenne. A 384 új telek esetében – telkenként egy lakással számolva – egy év alatt **~1636 t CO₂ kibocsátása várható.**

Megújuló energia (napenergia)

Tisztán megújuló energiát alkalmazó (pl. napenergia hasznosítás esetén) elektromos fűtés esetén nyilvánvalóan a karbon kibocsátás **közelihető a nullához.**

A tervezési terület adottságai (vezetékes gáz felhasználása adott a Kisgát meglévő lakóterületein) alapján kijelenthető, hogy a vezetékes gáz alkalmazása várható, mely karbonkibocsátás szempontjából a fenti összehasonlítás alapján nem a legkedvezőbb megoldás. Javasoljuk, hogy aki teheti preferálja a modernebb fűtési lehetőségeket a karbonlábnyom csökkentése érdekében.

Hulladékgazdálkodás

Az építkezés folyamán építési-bontási hulladék keletkezése lesz számottevő. Betontörmelék keletkezhet az alapozás és az infrastruktúra kialakítása során, ezen kívül az előre gyártott elemek, a telepítendő berendezések csomagoló anyagai és az épület végső kialakításához felhasznált anyag göngyölegek, hulladékai teszik ki a keletkező hulladék főtömegét. Számolhatunk még kisebb mennyiségű fémhulladékkal, illetve műanyag hulladékkal, mely építő anyagok fúrásából, vágásából származhat. Az építkezés során kitermelt föld előreláthatólag teljes egészében a területen kerül felhasználásra, amennyiben mennyiségi vagy minőségi szempontból ez nem lehetséges, akkor 2012. évi CLXXXV. törvényben foglaltak alapján hulladékként kell azt elszállítani és kezelni. Feltöltésre és visszatöltésre kizárólag hulladéknak nem minősülő, a hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó feltételek teljesülését igazoló dokumentummal rendelkező inert anyag, vagy tiszta talaj használható fel.

A keletkező hulladékok pontos minőségi és mennyiségi meghatározása, kezelésének módja a kiviteli tervek szerinti anyagfelhasználás ismeretében lesz lehetséges. Keletkezésük az épületek kialakításától, az alkalmazandó kivitelezési technológiáktól függően a teljes beruházási időszakban, a munkák ütemezésének megfelelően várható. Mennyiségük a tervezés jelenlegi fázisában csak nagyságrendileg becsülhető. A keletkező veszélyes hulladékok várhatóan ártalmatlanításra kerülnek. A jelzett veszélyes hulladékok mennyisége az inert hulladékokhoz viszonyítva elenyésző mértékű. A hulladék átvevő kiválasztásánál a közelség elvét is figyelembe kell venni. A veszélyes hulladékokat átmenetileg csak megfelelő műszaki védelemmel ellátott tárolóhelyen szabad tárolni.

Kaposvár közigazgatási területén megoldott a kommunális szilárd hulladék szervezett gyűjtése és elszállítása, ill. a szelektív gyűjtés rendszere is kiépült, a közszolgáltató a KHG Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. A kivitelezés idején a hulladékok megfelelő gyűjtésére, tárolására esetenként munkahelyi gyűjtőhelyek is ki kell alakítani a 246/2014.

(IX.29.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően. A munkahelyi gyűjtőhelyen a hulladékok maximálisan 6 hónapig gyűjthetők.

A hulladékok szállítását és kezelését csak megfelelő jogosultsággal – hulladékgazdálkodási engedéllyel - rendelkező szakvállalkozások végezhetik. Az engedély meglétéről a hulladék átadását megelőzően a hulladék birtokosának kell meggyőződnie, továbbá gondoskodni kell az érvényes engedély megőrzéséről. A keletkező hulladékok kezelési módjának a kiválasztása során a hasznosítást előnyben kell részesíteni az ártalmatlanítással szemben. A tervezett projekt kapcsán a beruházó még nem választotta ki a hulladékkezelő szolgáltató cégeket. A hulladékok szállításra, kezelésre történő átadását igazoló fuvarleveleket, szállítóleveleket, mérlegjegyet, a veszélyes hulladék esetében a szállítási lapokat a vonatkozó jogszabályban meghatározott ideig kell megőrizni.

A megvalósulást követően elsősorban települési kommunális hulladékok képződésével lehet számolni, ezért a tervezési terület közszolgáltatásba történő bevonása szükséges. A tervezett építkezések megvalósítása, illetve azt követően a keletkező hulladékok további kezelésének megoldása esetén jelentős környezeti hatás nem feltételezhető.

Zaj- és rezgés elleni védelem

A tervezési terület szomszédságában, a Kisgát meglévő területein az úthálózat alacsony forgalmi viszonyainak köszönhetően sem nappal, sem éjjel nem közelíti meg a határértéket a közúti zajterhelés. A tervezett szabályozásváltoztatással növekvő gépjárműforgalom várható a területen, különösen az átmenő forgalom tekintetében. A tervezett telekszám 384 db, ingatlanonként átlagosan 1,5 db gépjármű várható, amely alapján a forgalom a lakóterületeken jellemző módon a reggeli és délutáni-esti csúcsidejében fog megnövekedni 576 db gépjárművel. A többlet gépjárműforgalom az új feltáró úthálózat kapacitása szempontjából nem jelentős. A területen üzemi zajforrás kialakítása nem várható az épületgépészeti berendezések körültekintő megvalósítása esetén. Eseti zajterhelés növekedés elsősorban a kisebb háztartási gépek, kerti munkaeszközök stb. használatából, illetve alkalmi rendezvények során jelentkezhet.

Az építési munkáknál az alábbi zajforrások eredményeznek környezeti zajszenyezést:

- építési technológia
- munkagépek
- rakodási művelet
- közúti szállítási forgalom.

Az immissziós értékek betartása függ

- a helyszíni viszonyoktól,
- az építési eljáráshoz szükséges gépek és berendezések zajteljesítmény szintjétől,
- gépek, berendezések működési területétől, idejétől,
- technológiai sorrendtől.

Mivel a technológiai és műszaki leírás nem áll rendelkezésre, az építés során alkalmazott gépek, berendezések zajkibocsátása, illetve az építési munkából származó környezeti zajterhelés meghatározása nem lehetséges. Az építés főbb zajos munkafázisai a közúti szállítás, a földmunkák és az építkezés. A zajterhelés az építő, szállító, rakodógépek

mozgásából ered. A helyszínen időszakos munkavégzésre lehet számítani, éjszakai munkavégzés nem várható.

Az építési zaj csökkentésére az alábbi lehetőségek vannak:

- kisebb zajteljesítményű gépek, berendezések alkalmazása,
- a keletkező zaj terjedésének korlátozása,
- szállítási útvonalakat úgy kell kijelölni, hogy az a meglévő úthálózatot vegye igénybe és minél kisebb mértékben terhelje az eddig terheletlen környezetet,
- zajszegény építési technológia és eljárás választása.

Mivel a tervezett beruházás szomszédságában zajtól védendő lakóépületek találhatóak (Reményik Sándor utca, Dsida Jenő utca, Wass Albert utca, Sütő András utca, Rege utca), ezért ezen ingatlanok esetében zajvédelmi intézkedések alkalmazása a kivitelezés fázisában indokolt.

Az építésből származó zajterhelést a fentiek mellett még az anyagszállító közúti forgalom elhaladása fog jelenteni. A különböző szállítási tevékenységek (töltésanyag, burkolatanyag) az építés különböző szakaszaiban folynak, így egyidejűleg csak egyfajta szállítási tevékenység terhelő hatása jelentkezik. Ha az anyagszállítás a meglévő utakon történik, megfelelő szervezéssel, jelentős zajnövekedésre nem kell számítani. A távlati állapotban várható zajterhelés értékei a távlati forgalmi adatok alapján a tervezett utak paraméterei, megengedett sebesség, beépítési változtatások figyelembevételével számítással állapítható meg.

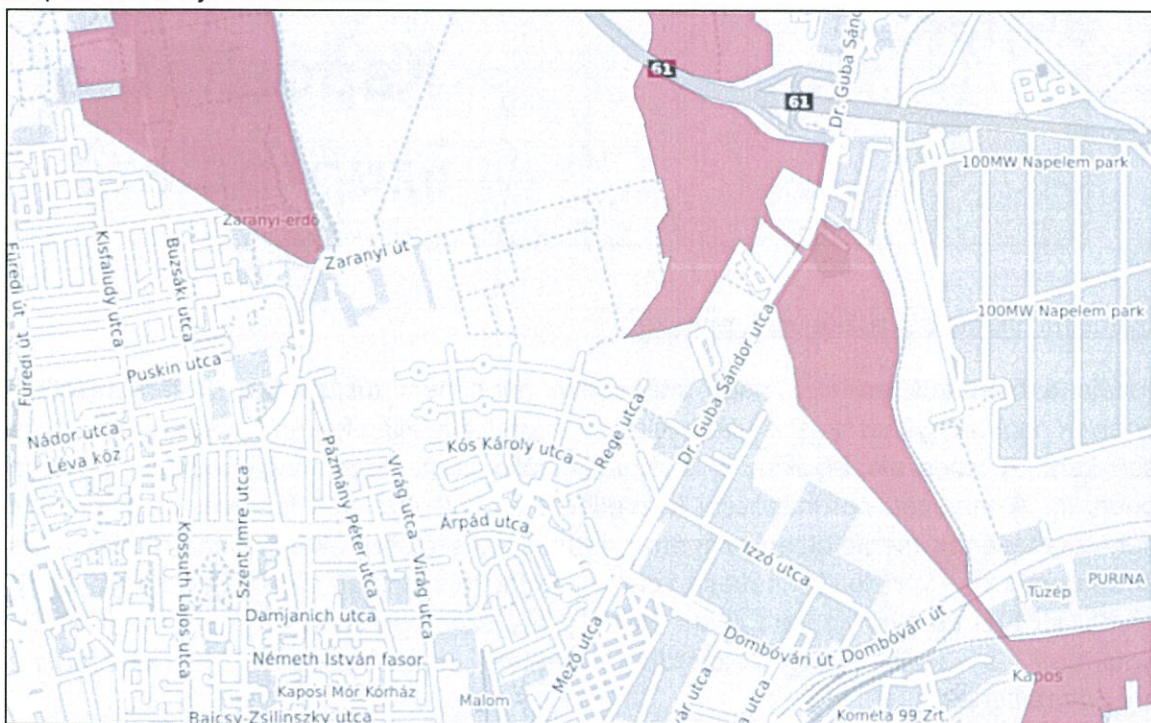
Az építkezés körülményeiről és az üzemelés várható zajkibocsátása jelen munkafázisban nem határozható meg, hiszen részletes adatok nem állnak rendelkezésre, így a várható zajterhelés meghatározása korábbi tapasztalatok alapján becslés alapján történhetne. A vizsgálatok a mértékadó forgalmi adatok, beépítési jellemzők mérési eredmények és modellezés alapján végezhető el, azonban jelenleg nem áll rendelkezésre adat. Az építési kivitelezési tevékenység során felhasznált munkagépeket, illetve azok környezeti hatását előzetesen meg kell vizsgálni. Az építkezés megkezdése előtt szükség lehet zajvédelmi terv készítésére. Ebben az esetben, az abban becsült terhelési viszonyoknak megfelelően javasolt zajkibocsátási határértékeket kérni a környezetvédelmi hatóságtól. Műszaki és munkaszervezési megoldásokkal biztosítani kell a környezeti zaj és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 26/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 2. melléklete szerinti határértékek teljesülését.

A tervezett beruházás megvalósítását követően az épületek gépészeti berendezéseinek üzemszerű működéséből, illetve az új utcák jármű forgalmából eredő zajterhelés várhatóan nem haladja meg a zajvédelmi határértékeket. A forgalomnövekedés Kisgát településrészen távlati állapotban kis mértékű zajterhelés-növekedést okoz a közlekedési útvonalak mentén a meglévő védendő létesítményeknél.

Táj- és természetvédelem

A tervezési feladat során önálló táj- és természetvédelmi szakértői munkarész készült (Kaposvár Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek „M26/2022-OTÉK” jelű számú módosítása - Tájrendezési és zöldinfrastruktúra-fejlesztési javaslata – készítette Böszörményi Krisztina). Jelen fejezetben a szakági munkarész tartalmát, megállapításait foglaljuk össze.

A tervezési terület egyedi jogszabály által kijelölt országos jelentőségű védett természeti területet és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23.§ (2) bekezdés alapján ex lege védett területet nem érint. Továbbá a tervezési terület az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet által meghatározott Natura 2000 hálózat területének nem része, valamint a barlangok felszíni védőövezetének kijelöléséről szóló 16/2009. (X.8.) KvVM rendelet által megállapított barlang felszíni védőövezetét sem érint. Helyi jelentőségű természetvédelmi területet, valamint településképi szempontból meghatározó területet a jelen módosítás során kijelölt területek nem érintenek. A tervezési terület az Országos Területrendezési Tervről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben lehatárolt országos ökológiai hálózat övezetét érinti, az alábbi térképvázlaton kijelölt területen:

Forrás: OKIR TIR

Az ökológiai hálózat legközelebbi, ökológiai folyosó besorolású területei a Deseda mentén, a vizsgált területtől északkeletre találhatóak. Az övezeti módosítással érintett ökológiai folyosó besorolású terület nagysága kb. 31.500 m², ebből kb. 6.500 m² közlekedési, 25.000 m² erdőterület besorolásba kerül. A vízfolyások völgyét, mélyfekvésű területeit kísérő természetközeli állapotú mezőgazdasági területek (rét, legelő területek) jellemzően az országos ökológiai hálózathoz tartozó területek. A természetközeli mezőgazdasági területek más célú hasznosítását, átalakítását a természetvédelmi érdekek, előírások korlátozzák. A patak völgyek a város átszellőzése szempontjából fontos zöldfolyosók.

Kaposvár közigazgatási határán belül az OTrT tájképvédelmi övezetet jelöl ki, amely a belterület határától nyugatra eső, a Deseda-völgyében fekvő területeket és délre a Zselic területeit foglalja magába, a vizsgált területet nem érinti.

Forrás: OTrT

Tájvédelmi besorolás, zöldfelületi rendszer

Faunája a beépített területek nagy kiterjedése miatt nem túl gazdag. A természetközeli élőhelyek nagyarányú visszaszorulása miatt az eredeti állatvilág faj- és egyedszáma is erősen lecsökkent. A vizes élőhelyeken a kétéltű és hulló fauna még meglehetősen gazdagnak mondható. A tervezett beruházással közvetlenül érintett területek faunája, azok belterületi elhelyezkedésének megfelelően szegény. Természetes élőhelyekre koncentrálódik a kistáj madárfaunája is. A vonuló kis énekesmadarak gazdag fajszámában a nedves élőhelyeken még fennmaradt fűz- és nyár ligeterdőkben ősszel nagy számban jelennek meg. Ezen területek megtartása a kistáj még előforduló eredeti madárvilágának fennmaradásához elengedhetetlenek.

A Deseda-patak és a Kisgát-patak mentén kialakult ligetes fás ökológiai folyosóknak jelentős a szerepe a város árvízi védekezésében és a város ökológiai hálózatában, az élőhelyek közötti folytonosság, kapcsolat fenntartásában és mindezek mellett a város É-D-i irányú átszellőzésében. Az ökológiailag értékes zöldfolyosó vízgazdálkodási szerepű, extenzív gyepgazdálkodású, ligetes fás mezőgazdasági terület. A Berki-patak menti zöldfolyosónak szintén jelentős a szerepe a város É-D-i irányú átszellőzésében.

A tervezett módosítások kis mértékben érintik a város zöldfelületi rendszerének elemeit, a település zöldfelületi rendszere azonban nem változik jelen településrendezési eszközök módosításával. A tervezett módosítások üzemtervezett erdőt nem érintenek. A meglévő ültetvények fásított területnek minősülnek. A tervezett beépítés területei a Zöldfelületi koncepció szerint utcafásítás/közterület fejlesztésre javasolt lakóterületek. A településkép védelméről szóló rendelet tartalmazza a közterületek alakítására vonatkozó általános követelményeket.

A beépítésre kerülő területeken visszafordíthatatlan változások következnek be. A városi terjeszkedés során a beépítendő terület korábbi élővilága teljesen átalakul vagy megsemmisül. A területvesztés miatti változások nagysága attól függ, mi volt a terület korábban, ilyen

szempontból a vizsgált terület elsősorban a mezőgazdasági termőterület csökkenését jelenti. A tervezési terület erősen átalakított tájon helyezkedik el, ezért tájvédelmi szempontból elfogadhatónak tekinthető. A városi terjeszkedés a mikroklíma mellett a makroklímát is befolyásolja a talajban megkötött CO₂ mennyiségének csökkenésével. A város terjeszkedésével egyenes arányban nő az éjjel is világos területek aránya, azaz a fényszennyezés.

Tájrendezési javaslat

A tervezett szabályozás során az elkerülő út nyomvonala változatlan, az úttól északra levő, ökológiai hálózat besorolású terület besorolása változatlan marad (Má). Az úttól délre levő jelenleg Ev besorolású terület nagy része Ev marad, kisebb része Lk és Köu. Mivel valós állapotában ez szántóterület, ezért nem jár táji vagy természetvédelmi szempontból felszínborítás lényeges csökkenésével. Az új utak 12 és 16 m szélesen lesznek kiszabályozva. A következő ábrán látszik, hogy a tervezett új lakóterület zöldfelületi övezetei hogyan kapcsolódnak a meglévő zöldfelületi rendszer elemeihez. A tervezett módosítás nem akadályozza a település zöldfelületi rendszerének folytonosságát. A terület közvetlen környezetében meglévő zöldfelületi elemek képesek pótolni a kismértékű csökkenés hatásait. A kialakuló új lakóterületeken – a csatlakozó, régebbi lakóterületekhez hasonlóan – legfontosabb a tervezett közterületek megfelelő minőségű és mennyiségű zöldfelületeinek kialakítása, valamint a lakótelkek zöldfelületi arányának szabályozása.

A város zöldkonceptiójában is hangsúlyozott észak-déli átszellőzés biztosítása érdekében javasolható, hogy a három közel észak-dél irányú út két oldali zöldsávval kerüljön kialakításra. A kelet-nyugat irányú utcák déli oldalán javasolt a zöldsáv kialakítása, ezáltal azok nem a lakóépületeket, hanem a közlekedési területeket árnyékolják. A módosítással érintett területen a tervezett utak mentén javasolt fasorok telepítése. A fasor vonalas tájalkotó elemként két fontos szerepet töltene be: összeköttetést biztosít a kék- és zöldfelületi elemek között, vizuális elemként erősíti az út vonalát, valamint árnyékol.

A kiviteli tervezés során vizsgálni szükséges a fák telepítésének módját (talajcsere, rétegrendek, ültetőgödör méretei, drénezés, karózás, meglévő idős fák felmérése, védelme stb.). Fás szárú növény töve körül legalább 2,56 m² víz- és légáteresztő felületet kell hagyni. Közműlétesítmény, út vagy egyéb építmény közterület elhelyezésénél, felújításánál javasolt az MSZ 12042 Fák védelme építési területeken előírásainak alkalmazását. Szükség esetén a fásítás megvalósításához különböző védelmi technológiákat kell alkalmazni (védőcsövezés, gyökérgát, közművektől való izolációt segítő ültetődobozok alkalmazása stb.).

A tervezett közcélú zöldterületeken háromszintes zöldfelület kialakítása javasolt, amely szakmai kritériuma, hogy a telekre előírt zöldfelület területének minden 100 m²-ére számítva legalább 1 db nagy vagy közepes lombtömeget növesztő lombos fa és legalább 40 db lombhullató vagy örökzöld cserje, valamint a többi, nem burkolt felületen gyeper vagy talajtakaró kerüljön az altalajba telepítésre. A további tervezés során főszabályként el kell kerülni a nem invazív fajú fák kivágását, azokat a munka, bontások, földmunkák során általános esetben védendő objektumként kell kezelni, tekintettel azok gyökérzetére és statikai védőzónájára is. A tervezett fakivágásokat a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Jegyzőjével kell engedélyeztetni.

Faj- és fajtaválasztás tekintetében javasolt a településkép védelmi rendeletben tiltott fajok mellőzése mellett a közterületi kiültetésre ajánlott fajok, fajták listája (Közterületi sorfák jegyzéke) alkalmazása. A növénytelepítéseket az MSZ 12172:2019 Díszfák és díszcserjék ültetése települések közterületein című szabvány alkalmazásával javasolt tervezni az ÚT 3-2.105.1983 ágazati irányelvben foglalt előírások figyelembevételével.

Védett területekkel kapcsolatos természetvédelmi célkitűzések megvalósulását a rendezési tervi módosítás nem befolyásolja, a környék természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése továbbra is biztosítható a területen. A tervezett módosítás jellegéből adódóan a tájjelleg nem módosul jelentősen. A tervezett fejlesztés a tájképben jelentős változást nem eredményez, a jelenlegi lakópark egy meglévő tájképi elem, amelynek bővítése a tájképi egységet nem bontja meg, nem lesz arra negatív hatással. A változások következtében a jelenlegi tájszerkezeti és tájhasználati adottságok egysége nem bomlik meg, nem sérül. A településrendezési terv jelen módosításának általános elveként kiemelt figyelmet kell fordítani a települési közterületek és zöldterületek kialakítására.

Épített környezet védelme

Az Örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületének megállapítása szerint a tervmódosítással érintett terület az alábbi régészeti védettségekkel rendelkezik:

A változással érintett területeken az alábbi nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatóak:

- 1. Kisgáti-dűlő volt Fekete tanya: HRSZ: 0458/1*
- 2. Transzformátor-állomás: HRSZ: 3639, 2381/2, 3649/2, 2382/18, 3649/1; 3648/6 transzformátor állomás területe, nem érintett)*
- 3. Zaranyi tábla II. HRSZ: 0458/1, 0457/61, 0457/62, 0457/63, 0457/64, 0457/65, 0457/53, 0457/54, 0457/55, 0457/56, 0457/57, 0457/58, 0457/66, 0457/67, 0457/68*

A tervezési területen, a tervezett változással már nem érintett területen:

- 4. Kisgáti-dűlő, Csalóköz: HRSZ: 2381/93, 2381/125, 2381/129, 2381/137, 2381/146, 2381/147, 2381/148, 2381/149, 2381/150, 2381/151, 2381/208, 2381/209, 2381/224, 2381/225, 2381/226, 2381/227, 2381/228, 2381/229, 2381/230, 2381/231, 2381/233, 2381/234, 2381/235, 2381/236, 2381/237, 2381/238, 2381/239*
- 5. Kisgát III. ütem 2. lelőhely: 2381/62, 2381/57, 2381/63*
- 6. Klebelsberg Kollégium: HRSZ: 2108/2, 2108/4, 2108/3, 2108/5, 2108/6, 2108/7, 2108/8, 2108/10, 2108/11, 2108/12, 2108/13, 2108/14, 2108/15, 2108/16, 2108/17, 2108/18, 2108/19, 2108/20, 2108/21, 2108/22, 2108/23, 2108/24, 2108/25, 2108/39, 2108/42, 2108/43, 2108/44, 2108/45, 2108/46, 2108/47, 2108/27, 2108/28, 2108/29, 2108/30, 2108/31, 2108/36, 2381/116, 2381/115, 2108/35, 2016/2, 2108/37, 2108/26, 2108/32*

A tervezési terület déli részén elhelyezkedő lelőhelyek területe mára nagyrészt beépült. A kertvárosias lakóterületen elhelyezkedő 43488, 63222 számú lelőhelyek az újabb beépítésekkel veszélyeztetettek, újabb lakóházak építését megelőzően az Örökségvédelmi Hatóság állásfoglalásának beszerzésére lesz szükség. A 0464/19 hrsz-ú telek földrajzi elhelyezkedése és környezete alapján régészeti érdekű terület: a Malom-árok partján emelkedő domboldal, hasonló a 43487, 43488 lelőhelyekéhez. A feltételezhető régészeti

érintettség miatt a tervezés során az örökségvédelmi Hatóság állásfoglalásának beszerzésére lesz szükség.

A tervezett lakóterület keleti oldalán ebbe a tervezett védelmi övezetbe esik két nyilvántartott régészeti lelőhely, a 43489 és a 80625 számú. A fa/erdőtelepítés kiemelten veszélyezteti a régészeti lelőhelyeket, ezért azt megelőzően mindkét helyszínen az örökségvédelmi Hatóság állásfoglalásának beszerzésére lesz szükség. A tervezési területet északon harántoló út észak-keleti töréspontjánál metszi a 40114 számú nagykiterjedésű régészeti lelőhely szélét, az út tervezése során az örökségvédelmi Hatóság állásfoglalásának beszerzésére lesz szükség. A terv szerint a Rege utca meghosszabbítása az új harántoló útba vezető új utcaszakasz lesz. A nyomvonala érinti a 80625 számú régészeti lelőhelyet, ezért a tervezése során az örökségvédelmi Hatóság állásfoglalásának beszerzésére lesz szükség.

A változtatási tervben szereplő területen 6 közhiteles nyilvántartásban szereplő régészeti lelőhely és egy régészeti érdekű terület van. Ezek közül egy (43487) már teljesen, kettő (43488, 63222) nagyjából beépített területen van. A másik három lelőhely azonban jelenleg nagyjából mezőgazdasági művelésű területen van, és a tervezett változtatások jelentősen veszélyeztetik megőrzésüket. A változtatással érintett területen a fedettség miatt újabb régészeti lelőhelyek előkerülését nem lehet kizárni.

A tervezett szabályozásmódosítás és beépítési terv szerinti beépítés alapján műemlék, helyi védelem alatt álló épület érintettsége nem jelentkezik a területen. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 31. § (5) bekezdése is előírja: „Mind az építmény elhelyezése, mind pedig a külső megjelenését befolyásoló kialakítása, átalakítása, bővítése, felújítása, helyreállítása során különös figyelmet kell fordítani a településképi, a tájképi a beépítési vagy az építészeti jellegzetesség és látvány, a helyi jelleg védelmére, az épített örökség védett értékeinek érvényesülésére.” Fenti követelmények a tervezett szabályozás és Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának 49/2017. (XII. 13.) önkormányzati rendeletében (településképi rendelet) szereplő előírások betartása esetén biztosíthatók.

A tervezett beruházás kivitelezése és üzemelése közvetlen hatást nem gyakorol védett építészeti értékekre, régészeti lelőhelyeket viszont veszélyeztetheti. A geofizikai vizsgálatok, valamint a próbafeltárással javasolt terület nagyságát a végleges műszaki adatok ismeretében lehet majd meghatározni. A régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárási keretében mozdíthatók el. A gépi és kézi földmunkát a régész irányítása mellett kell végezni, olyan munkagép alkalmazásával, amely alkalmas a régészeti jelenségek jelentkezési szintjén a régészeti tükörfelület kialakítására. Amennyiben a földmunkák során régészeti lelet kerülne elő, az örökségvédelmi törvény vonatkozó előírásaiban foglaltak szerint kell eljárni és haladéktalanul értesíteni kell a jegyző útján az örökségvédelmi hatóságot. A földmunkával járó beruházásokkal el kell kerülni a védetté nyilvántartott régészeti lelőhelyeket, a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyet és az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emléket.

Környezet-egészségügy, klímavédelem

A tervezett fejlesztések megvalósítása során a helyi lakosság életkörülményeiben jelentős változás nem következik be, a tevékenység a helyi lakosság egészségi állapotát jelentősen nem befolyásolja. A lakóterület fejlesztés a helyi lakosság szempontjait figyelembe vette, hosszú távú hatásként a népesség megtartását, életkörülményeinek javulását eredményezheti. A területhasználat változások összességében nem befolyásolják jelentősen a helyi lakosok életminőségét, olyan változást nem indukálnak, amely környezet-egészségügyi kockázatot jelentene. A tervezési helyszín az éghajlati tényezők szempontjából (pl. tengerszint emelkedés, árvízveszély, földcsuszamlás) nem rendelkezik klímavédelmi kitétséggel, azaz a veszélyforrás felmerülése kizárható vagy minimális a bekövetkezés valószínűsége. A tevékenység során vizsgált hatótényezők várhatóan nem váltanak ki éghajlatváltozást előidéző folyamatokat az egyes környezeti elemek tekintetében, környezet-egészségügyi szempontból a tervezett tevékenység a lakosság életkörülményeiben jelentős változást nem eredményez.

Az építészeti tervek és rendelkezésre álló információk alapján a beruházó a kockázatok minimalizálására törekszik, így közvetetten a klímakockázatok hatásainak mérséklésére (azaz az érzékenység csökkentésére) is alkalmas, az éghajlatváltozással kapcsolatos hatásokhoz alkalmazkodó létesítmények kerülnek kialakításra. Az éghajlatváltozás hatása a tevékenységre, a klímakockázatoknak való kitétség a tárgyi beruházás esetében mérsékelt. Ennek megfelelően jelen esetben nem indokolt különleges alkalmazkodási intézkedések meghatározása, illetve nyomon követés végrehajtása.

3.6.1. Jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés

3.6.2. A tervezett módosítások hatásának általános környezeti értékelése

Összességében a tervi módosítások a környezeti elemeket, beleértve az épített környezetet is, nem veszélyeztetik. A hatások mértéke közigazgatási vagy országhatáron áterjedő kockázattal járó hatást nem jelentenek. Amennyiben a megvalósítandó fejlesztések tervezése, során maradéktalanul betartják a mindenkor érvényes jogszabályi, valamint hatósági előírásokat, beleértve HÉSZ előírásait is, akkor azok a környezetet nem veszélyeztetik.

A hatóságok az építési engedélyezésnél a környezetvédelmi és természetvédelmi érdekeket is érvényesítik. A régészeti lelőhelyek felülvizsgálata megtörtént, ahol régészeti lelőhelyek érintettsége áll fenn, ott a kulturális örökségvédelem szabályai szerint kell gondoskodni a lelőhely feltárásról és a leletmentésről. A tervezett módosítások ásványvagyont és vízbázisokat nem veszélyeztetnek. A környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre és a biodiverzitásra a tervezett módosítások jelentős hatást nem gyakorolnak.

A természeti állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire a tervezett módosítások negatív hatást várhatóan nem fognak gyakorolni. A települési környezetre gyakorolt környezeti hatások, a tervezett lakó- és egyéb fejlesztések műszaki, infrastrukturális és szabályozási feltételei alapján, nem minősülnek olyan jelentőségűnek, amely kizárja a módosítások megvalósítását. A tervezett

területhasználati módosításokból eredően nem várható az átlagos egészségi, baleseti és környezetbiztonsági viszonyokat fokozottabban veszélyeztető hatás.

A fejlesztés és a megvalósítás a település, természeti, környezeti, gazdasági és infrastrukturális helyzetének az élénkítését, javítását célozzák. A tervezett módosítások nem okozzák a környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítését vagy korlátozását.

3.7. A környezeti következmények alapján a terv, illetve program és a változatok értékelése, a környezeti szempontból elfogadható változatok meghatározása

A tervmódosításhoz beépítési terv készült több változatban. A végleges beépítési terv az Önkormányzat elképzeléseinek megfelelően kerül kialakításra, így különböző változatokat nem vizsgáltunk.

4. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre

A monitorozás célja a környezeti elemek és rendszereik állapotában történő időbeni változások kimutatása. A monitorozásra településrendezési terv esetében a terv felülvizsgálatakor nyílik lehetőség. Az állapotváltozások kimutatásához, a környezeti hatások számszerű, pontos meghatározásához a tervmódosítás készítésekor kevés adat állt rendelkezésre. A fejlesztési területek igénybevétele következtében megnövekedő közlekedési terhelés tekintetében a közutakra vonatkozó forgalomszámlálási adatok, valamint a zajterhelések számítása mérhető és ellenőrizhető adatokkal szolgál, melyek a létesítést követő mérési eredményekkel, forgalomszámlálási adatokkal összevethetők. A művelésből kivont területek nagyságának, a lakó- és gazdasági épületek számának változása is lehet indikátor. A monitorozás tárgya lehet a környezeti vizsgálat tárgyát képező tervmódosítás elfogadása után épült épületek funkciójának és számának alakulása.

A tervmódosítás megvalósítása a környezeti hatások elkerülését, csökkentését szolgáló településszerkezeti és szabályozási elemek, a környezetvédelmi követelmények érvényesítése esetén nem okoz jelentős környezeti konfliktust. Az építési engedélyezési tervek készítése és a kivitelezés számára megfogalmazott környezetvédelmi tartalmú és célú előírások betartása esetén a környezetterhelések minimalizálhatók, illetve kompenzálhatók.

5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, illetve program által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni

További intézkedések, amelyek nem a rendezési tervmódosítás során, hanem a létesítmények megvalósítása, illetve üzemeltetése során érvényesíthetők a környezetterhelések minimalizálása, a környezetszennyezések, káros környezeti hatások kiküszöbölése érdekében:

- az építési engedélyezés során a környezeti és zöldfelületi feltételek betartásának ellenőrzése

- kötelező növénytelepítések megvalósítása a tervezett fejlesztési területek megvalósításával egyidejűleg, különösen a gazdasági területeken
- a lakóterületekre vonatkozó környezeti követelmények betartása
- az elérhető legjobb technológia, mint követelmény érvényesítése
- a megfelelő építészeti minőség érvényre juttatása érdekében a településképi követelmények betartatása, ellenőrzése
- védő növénytelepítések, fásítások megvalósítása a tervezett lakóépületek megvalósításával egyidejűleg
- a településképvédelmi rendeletben meghatározásra került építészeti követelmények betartása, a megfelelő építészeti minőség érvényre juttatása érdekében
- a megújuló energiahordozók alkalmazása, a klímabarát építészeti megoldások ösztönzése az engedélyezés során: pl. zöldhomlokzatok, az árnyékoló, fényvisszaverő felületek alkalmazása, a csapadékvíz talajba szivárgását, elpárolgást lehetővé tevő vízáteresztő felületek használata
- az építési munkálatok idején keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat azonosító kód szerint be kell sorolni a 72/2013 (VIII.27.) VM rendelet 2. melléklete szerint és a környezet veszélyeztetését kizáró módon, a további kezelés, hasznosítás elősegítése érdekében szelektíven kell gyűjteni
- a hulladékok gyűjtőhelyeit egyértelműen ki kell jelölni és a gyűjtő edényzeteket azonosító címkével kell ellátni
- a kivitelezési munkálatokat vegetációs és költési időszakon kívül kell végezni
- a közlekedési utak mentén tájhozonyos fajok ültetésével szükséges elvégezni a fásítást régészeti érintettség esetén régészeti feltárást kell végezni és az Örökségvédelmi Hatóság előzetes állásfoglalásának beszerzésére lesz szükség.

6. *A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre*

A monitorozás célja a környezeti elemek és rendszereik állapotában történő időbeni változások kimutatása. A monitorozásra településrendezési terv esetében a tervek felülvizsgálatakor nyílik lehetőség. Az állapotváltozások kimutatásához, a környezeti hatások számszerű, pontos meghatározásához a terv készítésekor viszonylag kevés tervezési terület specifikus adat állt rendelkezésre. Mérhető és ellenőrizhető adatokkal szolgálhatnak a közlekedésből számított adatok (pl. forgalomszámlálási adatok, zajterhelési számítások), valamint a közműellátottságra vonatkozó statisztikák.

A környezeti értékelés alapján a tervezett változtatások, illetve a várható környezeti hatások jellege, nagyságrendje miatt monitorozás a lakóterületek kialakítása kapcsán válhat szükségessé a különböző emissziók nyomon követésére – a környezeti terheléseket figyelemmel kell kísérni (pl. lakossági fűtés légszennyező hatása). Az országos ökológiai hálózat övezet érintettsége miatt az élővilág monitorozása lehet indokolt (védett fajok felmérése, biológiai sokféleség nyomon követése, invazív fajok elterjedésének vizsgálata).

7. Közérthető összefoglaló

Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése Kisgát lakóterület északi irányú fejlesztése kapcsán településrendezési tervi módosítási igényt határozott el. A Kisgáti városrész az egyik legújabb része a településnek, mely a város legjelentősebb belterületi fejlesztési térsége. A Kisgáti városrész három ütemben bővült, ezek a területek mára kiépültek, a központi belterületen belüli lakóterületek növelése ténylegesen időszerűvé vált egy újabb bővítési ütemben. A fejlesztési terület jelenleg jellemzően Má/f (Lke) távlatban fejlesztésre kijelölt mezőgazdasági övezetbe sorolt. Jelen módosítás során a Szerkezeti Terv és a Szabályozási Terv módosítása szükséges annak érdekében, hogy a városi szinten jelentkező építési lakótelek hiány, a tervezési területen kertvárosi lakóterület és új építési telkek kialakításával orvosolva legyen. A benyújtandó termódosítás az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik.

A kivitelezési időszak negatív hatásait a beruházások területfoglalása, a földmunkák nagyságrendje határozzák meg. A beruházások kapcsán a talaj minőségi és felületi csökkenése elkerülhetetlen, hiszen új lakótelek, közutak és közművek létesülnek. A település egészére vonatkozóan a kivitelezés légszennyezése lokálisan és időszakosan jelentkezik. Szintén a kivitelezési fázisban a zajkibocsátási határérték túllépések megelőzése csak az engedélyező hatóságok következetes és nagyfokú odafigyelésével biztosítható, hogy az esetlegesen szükséges zajkibocsátás csökkentési műszaki megoldások időben megvalósulhassanak. A kivitelezési fázisban keletkező hulladékok hatályos jogszabályok szerinti környezetveszélyeztetést kizáró módon történő kezelése biztosítható. A megvalósulást követően az új lakóterület közszolgáltatásba való bevonásához minden feltétel adott.

Az építési munkák során az új ingatlanok kialakítása élőhely veszteséget okoz, ami azonban alapvetően mezőgazdasági területeket érint. A tervezett beruházások kivitelezése és üzemelése közvetlen hatást nem gyakorol védett építészeti értékekre, régészeti lelőhelyeket viszont veszélyeztetheti. Az örökségvédelmi hatástanulmány alapján a feltételezhető régészeti érintettség miatt a tervezés során az Örökségvédelmi Hatóság állásfoglalásának beszerzésére lesz szükség.

A tervezési terület természeti állapotát a táji helyzetéből fakadó táji adottságai és az azokat befolyásoló antropogén hatások határozzák meg, de hatással vannak rá a környező területek természeti állapota és az azokkal való ökológiai kapcsolata. A természetvédelmi övezetek érintettsége miatt a 1996. évi LIII. törvény 7.§ és a 2018. évi CXXXIX. törvény 25.§, valamint a 9/2019 (VI.14.) MvM rendelet 4.§ előírásai az irányadók. Jelen módosításban foglalt tervezett tevékenységek kapcsán a helyi lakosság egészségi állapotában jelentős változás nem következik be. Új lakóterület kijelölése demográfiai okoknak köszönhetően időszerűvé vált a városban, hosszú távú hatásként a népesség megtartását, életkörülményeinek javulását eredményezheti.

Összességében a lakóterület fejlesztés megvalósítása több környezeti elemre is hatást fog gyakorolni. A környezetvédelmi jogszabályok következetes betartásával a beruházás környezeti hatása lecsökkenthető. Új, előre nem becsülhető vagy a megengedettnél jelentősebb környezeti kockázatok bekövetkezése nem várható. Az értékelt termódosítás környezeti szempontból elfogadásra javasolható, figyelembe véve a tervi előzményeket is.

8. Források

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet
A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet
Egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm.rendelet
A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm.rendelet
A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény
A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet
A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Korm.rendelet
A vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet
A 74/2014 (XII.23.) BM rendelet a folyók mértékadó árvízszintjeiről
A 18/2003 (XII.9.) KvVM-BM együttes rendelet a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról
A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet
A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I.14.) VM rendelet
246/2011. (XI.24.) Korm. rendelet a nukleáris létesítmény és a radioaktív hulladék-tároló biztonsági övezetéről
234/2011. (XI.10.) Korm.rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról
62/2011. (XII.29.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól
61/2012. (XII.11.) BM rendelet a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII.29.) BM rendelet módosításáról
A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény
A veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII.7.) Korm.rendelet
A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm.rendelet
A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet
A stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII.20.) Korm.rendelet
Kaposvár Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek „M26/2022-OTÉK” jelű számú módosítása - Tájrendezési és zöldinfrastruktúra-fejlesztési javaslat
MTA Földrajztudományi Kutatóintézet: Magyarország Kistájainak Katasztere (Szerk. Dövényi Zoltán, Budapest, 2010)
Nemzeti Jogszabálytár
Nemzeti Környezetvédelmi Program
Magyarország Nemzeti Energia-és Klímaterve
Örökségvédelmi Hatástanulmány Régészeti munkarész - KAPOSVÁR-Malom árok – tervezett északi harántoló út – Dr. Guba Sándor utca – Árpád utca által határolt tömb Tervezési területén